

Studiekeuze Adviesrapport

Hoe je na een afgeronde opleiding
een passende vervolgopleiding kiest
en een verkeerde keuze voorkomt

Een nieuwe kans om te bepalen wat je echt wilt!

Als je na een afgeronde opleiding een passende vervolgopleiding wilt kiezen, heb je opnieuw de kans om richting te geven aan je toekomst. Je kan nu alle kanten weer op!

Wil ik iets heel anders doen? Ga ik door op de ingeslagen weg? Of ga ik bijvoorbeeld werken combineren met een deeltijd vervolgstudie?

Kortom, je hebt nu de mogelijkheid om te bepalen wat je echt wilt en een nieuw plan te maken voor jouw professionele toekomst. Na een (bijna) afgeronde opleiding sta je voor een belangrijke uitdaging:

Ontdekken wie je bent en wat je echt wilt en met vertrouwen een passende vervolgstudie kiezen en (opnieuw) een verkeerde keuze voorkomen.

Dit Studiekeuze Adviesrapport bevat het volledige stappenplan voor het maken van een passende studiekeuze zodat je de basis kan leggen voor een succesvolle carrière.

Dit is mijn belofte: Als je de stappen hieronder doorloopt en de invuloefeningen maakt, boek je gegarandeerd vooruitgang met je studiekeuze en krijg je meer duidelijkheid over wat je wilt en welke studie het beste bij je past.

Gratis Studiekeuze Workshop

Bij dit adviesrapport hoort de gratis studiekeuze workshop: **‘Hoe je een Passende Studie kiest en een Verkeerde keuze voorkomt’** (online).

In deze workshop doorlopen we samen een volledig studiekeuzeproces en geef ik je extra tips en advies zodat je straks weet welke studie bij je past. Je kan je hier registreren:

1 op de 3 jongeren kiest de verkeerde studie

Toen ik 19 jaar was, maakte ik na het behalen van mijn vwo-diploma een verkeerde studiekeuze: bouwkunde. Ik had me niet goed verdiept in de inhoud van de studie en ik had een veel te romantisch beeld van de hele dag ontwerpen en creatief bezig zijn. In de praktijk bleek de studie bouwkunde veel technischer dan ik had verwacht en ik stopte daarom in het eerste jaar van m'n studie.

Tijdens een aantal gesprekken met vrienden merkte ik dat ik niet de enige ben die moeite heeft met het kiezen van een passende studie. Ik kwam ook een onderzoek tegen waarin stond dat één op drie jongeren verkeerd kiest. 33%!

Die gesprekken met vrienden en de resultaten van het onderzoek hadden mijn nieuwsgierigheid geprikkeld en ik ben toen gestart met mijn zoektocht op de vraag hoe je dan wel een 'goede' of 'passende' studiekeuze kan maken.

In dit Studiekeuze Adviesrapport deel ik mijn beste inzichten, strategieën en oefeningen van 10+ jaar research naar het studiekeuzeproces met jou. Ik leer je hoe je de juiste studie kan kiezen (en een verkeerde keuze voorkomt).

-Tom Dekker

Kies in 21 dagen een Passende Studie

Heb je moeite met het kiezen
van de juiste vervolgsopleiding?

In het online studiekeuzeprogramma
**'Passende Studiekeuze Stap voor
Stap'** bouwen we samen de 3 lagen
van jouw 'Studiekeuze Piramide'.

Je ontvangt o.a. jouw top-3 studies en
ontdekt in 21 dagen **welke studie
het beste bij je past** (en voorkomt
een verkeerde studiekeuze).

Hoe je dit Studiekeuze Adviesrapport het beste kan gebruiken

Na 10+ jaar research naar het studiekeuzeproces en mijn ervaring met studiekeuzebegeleiding, wil ik eerst mijn belangrijkste inzicht met je delen. Dit inzicht vormt de basis van dit adviesrapport. En als er iets is wat je meeneemt van dit rapport laat het dan dit inzicht zijn (lees het 2x):

>> Mijn studiekeuze is het resultaat van een afgelegd studiekeuzeproces

>> Ieder studiekeuzeproces volgt een vast patroon, er is een onderliggende structuur die leidt naar een passende studiekeuze

>> Als ik dit patroon, deze structuur volg, ben ik ook in staat om straks de juiste studie te kiezen

In dit adviesrapport doorlopen we samen de onderliggende structuur van het studiekeuzeproces, samengevat in de **Studiekeuze Piramide**. Als je dit patroon volgt weet je exact wat je kan doen om erachter te komen wat je wilt, welke studies er zijn, welke studie het beste bij je past en hoe je een verkeerde keuze kan voorkomen.

Laten we aan de slag gaan!

Bonus Tips:

Print dit rapport uit – er zijn veel afleidingen. Stop het in je schoeltas of leg het op een plek waar je het kan zien zodat je er echt mee aan de slag gaat.

Doorloop het met je vader/moeder of goeie vriend(in). Zodra je in gesprek gaat en woorden gaat geven aan je studiekeuze, kom je sneller vooruit.

Je maakt ook een aantal invuloefeningen per stap van het studiekeuzeproces. Als je hiermee aan de slag gaat, zet dan een timer van 10 minuten op je telefoon en schakel alle afleidingen en notificaties tijdelijk uit. Het vormgeven van je toekomst met dit adviesrapport verdient je beste tijd en aandacht.

Inhoud Studiekeuze Adviesrapport

Klik hieronder op een link om snel te navigeren

Welkom bij de kick-off van jouw carrière!.....	2
1 op de 3 jongeren kiest de verkeerde studie	4
Hoe je dit Studiekeuze Adviesrapport kan gebruiken.....	6
Hoe je een Passende Studie kiest	9
Hoe je snel vooruitgang boekt met je studiekeuze	11
Stap 1. Hoe je ontdekt wat je wilt.....	16
Stap 2. Hoe je studiekennis opbouwt.....	35
Stap 3. Hoe je de juiste studie kiest	47
Hoe andere jongeren een studie kiezen	54
Hoe je je studiekeuze het beste kan benaderen	56
Tussen(half)jaar nemen?.....	60

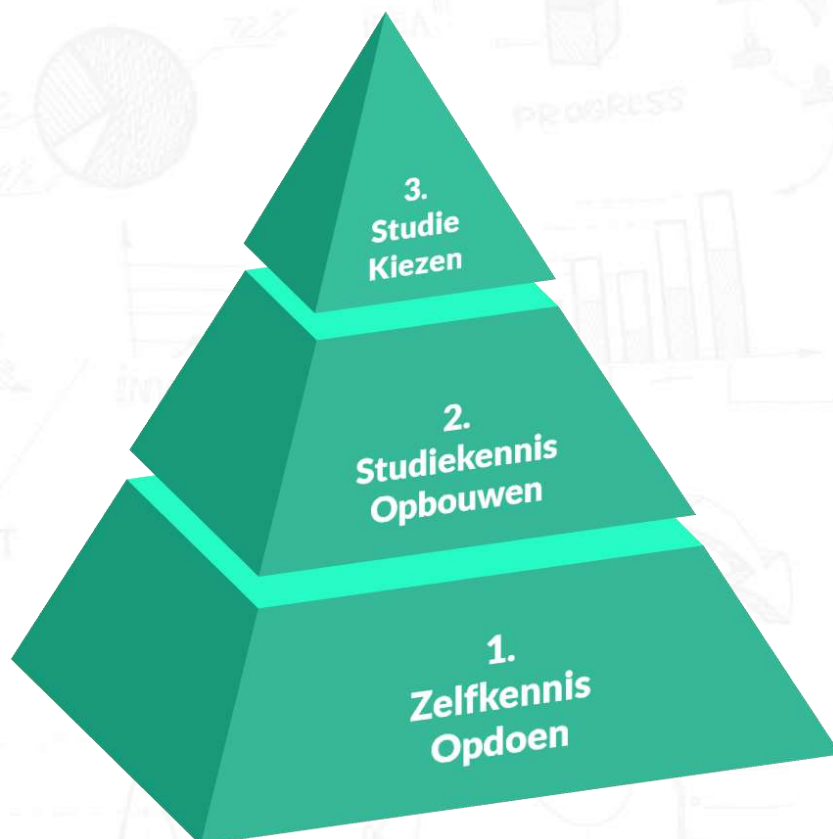

Hoe je een Passende Studie kiest (en een verkeerde keuze voorkomt)

Yeah, er bestaat dus een vast patroon dat jij ook kan gebruiken om te ontdekken welke studie het beste bij je past. Dat is goed nieuws :-)

De volgende vraag is natuurlijk: hoe ziet die onderliggende structuur eruit? Welk stappenplan kan je dan volgen om straks een passende studie te kiezen?

Die terugkerende structuur, het onderliggende stappenplan dat leidt naar een passende studie, heb ik uitgewerkt in de 'Studiekeuze Piramide'. Stel jouw studiekeuze voor als het bouwen van een piramide van drie lagen of stappen:

In dit adviesrapport bouwen we laag-voor-laag jouw 'Studiekeuze Piramide' van onder naar boven zodat je straks in staat bent om de juiste studie te kiezen. Dit zijn de drie stappen die leiden naar de juiste studie voor jou:

Stap 1. Zelfkennis Opdoen

Het startpunt van iedere studiekeuze is een beter inzicht in jezelf. Het fundament van jouw studiekeuze is zelfkennis. Geen betrouwbare zelfkennis = geen passende studiekeuze.

Stap 2. Studiekennis Opbouwen

Zodra je de basis gelegd hebt en een beter inzicht hebt in wie je bent en wat je wilt, richt je je blik naar buiten (in plaats van naar binnen) en ga je informatie en ervaringen verzamelen over interessante studies. Je gaat hier jouw studiekennis opbouwen.

Stap 3. Studiekeuze Maken

Als je nieuwe zelfkennis hebt opgedaan en je hebt voldoende studiekennis opgebouwd, ben je in staat om tijdens deze derde en laatste fase van het studiekeuze-proces de knoop door te hakken. Hier weeg je de laatste twijfels af en kies je definitief voor één studie. Je onderbouwt je studiekeuze.

Hoe je snel vooruitgang boekt met je studiekeuze

De Studiekeuze Piramide heeft een vaste volgorde. Je bouwt de piramide van onder naar boven en je kan geen stappen van het studiekeuzeproces overslaan. Zorg dat je **de volledige piramide** laag-voor-laag bouwt.

Let op! Als je stappen van het studiekeuzeproces overslaat of niet volledig afrond, neemt het risico van een verkeerde studiekeuze (+ de gevolgen) toe.

Als ik jongeren begeleid met hun studiekeuze is er in het begin vaak sprake van een **mismatch**. Een mismatch betekent dat je nu dingen doet voor je studiekeuze die niet aansluiten bij jouw plek in het studiekeuzeproces. De twee meest voorkomende mismatches:

Mismatch 1: Je hebt nog niet zo'n goed beeld van wat je wilt en wat je kan (*stap 1*) maar je gaat toch online alvast op zoek naar studies (*stap 2*). Er is veel aanbod en veel informatie beschikbaar en je raakt al snel het overzicht kwijt omdat je eigenlijk nog geen idee hebt waar je naar op zoek bent. Omdat zoeken naar studies eenvoudiger is dan zelfkennis opdoen, kies je sneller voor de zoektocht online.

Mismatch 2: Je kiest voor één studie (*stap 3*) maar je blijft toch twijfelen omdat je nog niet genoeg informatie en ervaringen hebt verzameld (*stap 2*). Ik maakte zelf deze fout met bouwkunde. Zonder een volledig en realistisch beeld van de studie maakte ik toch een definitieve studiekeuze die achteraf de verkeerde bleek. Pas ervoor op dat je niet overhaast een studie kiest.

Om sneller vooruitgang te boeken met je studiekeuze, is het belangrijk om tijd en aandacht te besteden aan de stap waar je nu in zit. Bouw de piramide van onder naar boven en onderneem de acties die passen bij jouw huidige plek in het studiekeuzeproces.

Gratis Studiekeuze Workshop

Bij dit adviesrapport hoort de gratis studiekeuze workshop: **‘Hoe je een Passende Studie kiest en een Verkeerde keuze voorkomt’** (online).

In deze workshop doorlopen we samen een volledig studiekeuzeproces en geef ik je extra tips en advies zodat je straks weet welke studie bij je past. Je kan je hier registreren:

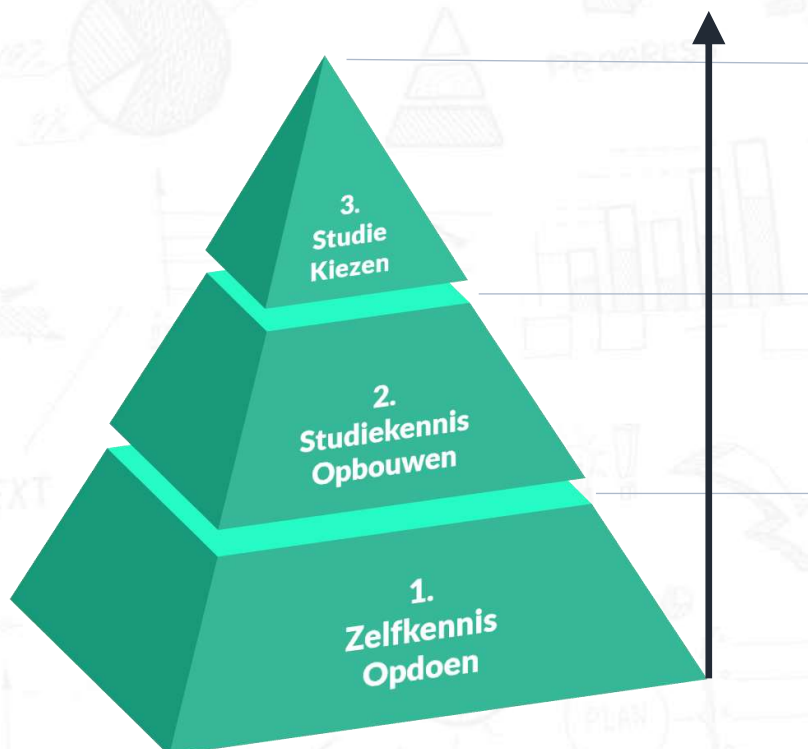
Oefening | Waar sta je nu?

Om een mismatch te voorkomen, raad ik je aan om acties te ondernemen die aansluiten bij je huidige plek in het studiekeuzeproces. In deze eerste oefening bepaal je aan welke stap je nu het beste tijd kan besteden zodat je sneller vooruitgang kan boeken met je studiekeuze.

Tijdsinvestering: 1 minuut

Doel: Jouw plek in studiekeuzeproces bepalen

Hieronder zie je nogmaals de totale studiekeuzepiramide die het studiekeuzeproces opdeelt in 3 stappen. Vink op de verticale as aan waar jij nu gevoelsmatig staat met je studiekeuze.

Deze vragen kunnen je helpen om te bepalen waar je nu staat in jouw studiekeuzeproces (en een mismatch te voorkomen):

- Heb je nu een goed beeld van wat je wilt en wat je kan?
- Heb je een duidelijk overzicht van het aanbod?
- Heb je al een aantal interessante studies op het oog?
- Heb je nu al een goed beeld van een aantal studies?

EINDE OEFENING

Kies in 21 dagen een Passende Studie

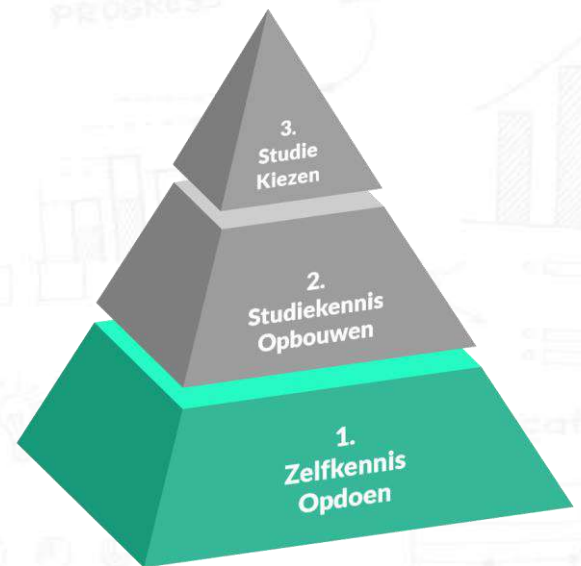
Heb je moeite met het kiezen
van de juiste vervolgsopleiding?

In het online studiekeuzeprogramma
**'Passende Studiekeuze Stap voor
Stap'** bouwen we samen de 3 lagen
van jouw 'Studiekeuze Piramide'.

Je ontvangt o.a. jouw top-3 studies en
ontdekt in 21 dagen **welke studie
het beste bij je past** (en voorkomt
een verkeerde studiekeuze).

Stap 1. Hoe je ontdekt wat je wilt

De eerste en belangrijkste stap van jouw studiekeuzeproces is om beter inzicht krijgen in wat je wilt en wat je kan. Het startpunt van een studiekeuze is altijd: nieuwe zelfkennis opdoen.

Zelfkennis is niet voor niks de eerste laag van jouw piramide. Deze laag vormt het belangrijkste fundament van je studiekeuze. Hier bouwen we de rest van jouw studiekeuze op verder. Aan het einde van stap 1 heb je een goed inzicht in jouw interesses en kwaliteiten.

Zelfkennis opdoen is één van de lastigste onderdelen van je studiekeuze. Want hoe kom je er eigenlijk achter wat je passies, interesses en kwaliteiten zijn (op de lange termijn)?

Hoe kan je meer waardevolle inzichten krijgen in wie je bent en wat je echt wilt?

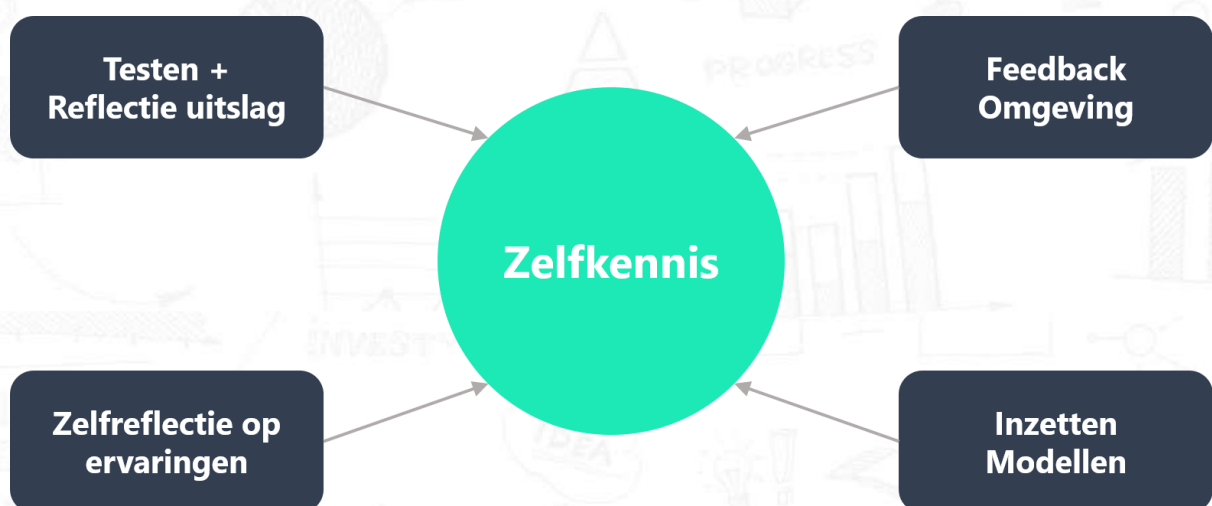
En hoe ontstaan die 'aha-momenten' zodat je beter weet wat je wilt?

De 4 Zelfkennis Strategieën

Als je een beter inzicht wilt krijgen in jezelf zodat je straks met een zeker gevoel een passende studie kan kiezen, raad ik je aan om de vier onderstaande 'Zelfkennis Strategieën' te gebruiken.

Iedere strategie op zichzelf levert interessante inzichten op over jouw passies en kwaliteiten maar juist de combinatie van deze vier strategieën maakt het echt krachtig.

De optelsom geeft een 3-dimensionaal beeld van wie je bent en wat je wilt. Met deze 4 strategieën krijg je een goed inzicht in jouw interesses en kwaliteiten.

Strategie #1: Testen maken en reflecteren

Er zijn tal van (gratis) studiekeuzetesten die je nieuwe inzichten kunnen geven in jezelf. Een zoekopdracht op Google voor 'studiekeuzetest' levert alleen al bijna 50.000(!) resultaten op. Ik hanteer één belangrijke vuistregel voor het maken van een studiekeuzetest:

Reflecteer net zo lang op de uitslag van een test als het maken van de test zelf.

Als het je 5 minuten kost om een test te maken, reflecteer dan ook minimaal 5 minuten op de uitslag van de test. Ook als je vindt dat de uitslag niet bij je past. De echte waarde van een test ligt opgeslagen in jouw reflectie.

Oefening | 3 Persoonlijkheidstesten maken

Het is handig om ook *algemene persoonlijkheidstesten* te maken zodat je jezelf beter kan leren kennen. In deze oefening maak je de 3 meest gebruikte persoonlijkheidstesten. Na iedere test reflecteer je op jouw uitslagen.

Tijdsinvestering: +/- 15 minuten

Doel: Stap 1. Zelfkennis opdoen

Test #1: Big Five-Persoonlijkheidstest van 123test.nl

Link: <https://www.123test.nl/persoonlijkheidstest/>

De gratis versie van deze persoonlijkheidstest kan al veel inzicht geven. Maak de test volgens de instructies. Kijk naar de Big Five-factoren en reflecteer op de volgende vragen:

Was je verrast met de resultaten? Kan je je erin vinden?

In welke aspecten kon je je niet vinden?

Wat heb je over jezelf geleerd dat je niet wist of niet had beseft?

Welke factor-testscore ligt het verst bij 50 vandaan? Dit kan naar boven of naar beneden zijn.

Eventueel kun je zelf dieper ingaan op de Big Five-factoren en er meer over opzoeken. Kijk bijvoorbeeld hier:

<http://www.carrieretijger.nl/functioneren/ontwikkelen/persoonlijkheidsmodellen/the-big-five>

<https://www.youtube.com/watch?v=KCwHV9HCxH0>

Test #2: Myers-Briggs Type Indicator Persoonlijkheidstest

Link: <https://www.16personalities.com/>

Dit is een uitgebreide gratis persoonlijkheidstest waarin je een goed beeld krijgt van je persoonlijkheid volgens het "MBTI model". Maak de test volgens de instructies en lees de uitslag (**Tip!** Kijk vooral naar het kopje "Career Paths", dit is namelijk ook goed toepasbaar op je studiekeuze). Beantwoord daarna de volgende vragen:

Wat is jouw type dat uit de test is gekomen? (4 letters)

Welke strategie heb jij volgens de website?

Welke drie onderdelen van de uitslag passen het meest bij jou?

Was je verrast met de resultaten?

In welke aspecten kon je je niet vinden?

Welke mogelijkheden onder het kopje 'Career Paths' spreken je aan?

Wat heb je over jezelf geleerd dat je niet wist of niet had beseft?

Test #3: DISC Persoonlijkheidstest

Link: <https://www.123test.nl/disc-test/>

De DISC test is een krachtig instrument waarmee je onder andere inzicht krijgt in je houding ten opzichte van anderen, de omgeving waarin je prettig werkt en je persoonlijkheid. De DISC test is gericht op vier dimensies: Dominant, Invloed, Stabiel en Consciëntieus. Deze dimensies samen vormen jouw persoonlijke DISC profiel.

Zodra je de test hebt afgerond, krijg je de resultaten te zien per dimensie in het DISC testrapport. Er zijn twee dimensies waar je hoog op scoort en die samen jouw profiel bepalen.

Als je hoog hebt gescoord op de D-stijl dan:

- stel je je onafhankelijk op
- ben je besluitvaardig en doelgericht
- ben je gericht op resultaten en uitdagingen
- ga je confrontaties niet uit de weg

Als je hoog hebt gescoord op de I-stijl dan:

- praat je graag
- ben je enthousiast en optimistisch
- ken je veel mensen en maak je makkelijk contact
- sta je graag in het middelpunt van de belangstelling

Als je hoog hebt gescoord op de S-stijl dan:

- zorgen ervoor dat ieder het naar zijn zin heeft
- maken graag zaken af
- brengen harmonie en stabiliteit in het team
- werken graag in teamverband

Als je hoog hebt gescoord op de C-stijl dan:

- ben je grondig en nauwgezet met details
- houd je je graag aan de regels
- volg je de procedures of schrijf je ze zelf
- ben je diplomatiek in de omgang en ben je een analytische denker

De DISC test maakt inzichtelijk welke rollen en omgevingen goed passen bij wie je bent. Hoe kan je de uitslag gebruiken? Iedere studie trekt een bepaald type mensen aan en om te bepalen of een studie echt bij je past, kan je jezelf afvragen: de studenten die nu de opleiding volgen, passen die bij mijn dominante stijl? Oftewel, past mijn DISC-profiel bij de rollen en omgevingen van een studie?

Herken je jezelf in de twee dimensies waar je hoog op scoort?

In welke 2 kenmerken van jouw dominante stijl herken je jezelf het beste?

Wat heb je over jezelf geleerd dat je niet wist of niet had beseft?

EINDE OEFENING

Strategie #2: Zelfreflectie op ervaringen

Je hebt gekozen voor een profiel op de middelbare school, je hebt misschien een bijbaantje of je doet vrijwilligerswerk, je bent actief op een sportvereniging of een community rondom een hobby.

Kortom, je hebt al verschillende ervaringen opgedaan die (verborgen) lessen en inzichten bevatten die je nu kunnen helpen met je studiekeuze. Als je goed reflecteert op deze ervaringen kan je nieuwe dingen leren over jezelf die je kan inzetten voor je studiekeuze.

Een goeie vraag die je jezelf bijvoorbeeld kan stellen is:

Waar ben ik trots op? Op welke drie activiteiten/prestaties die ik tot nu toe in mijn leven heb gedaan, ben ik het meest trots?

Dit hoeft niet per se over studie of werk te gaan maar kan bijvoorbeeld ook een tekenwedstrijd zijn die je hebt gewonnen, een leuk feest dat je hebt georganiseerd of het lokale kampioenschap dammen dat je hebt gewonnen.

Verdiepingsvraag: *Als je drie dingen hebt, wat hebben deze dan met elkaar gemeen?*

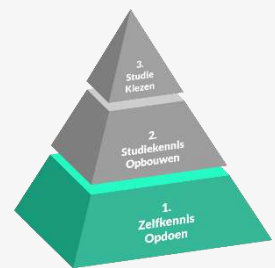
Strategie #3: Feedback uit je omgeving

Omdat je altijd gewoon jezelf bent, zijn de dingen die je (goed) doet vanzelfsprekend voor jou. Je kan simpelweg niet zien wat je eigen kwaliteiten zijn omdat ze voor jou zo natuurlijk zijn en onderdeel zijn van wie je altijd bent.

Oefening | Omgeving inschakelen

De mensen in je directe omgeving zoals je ouders, broers en/of zussen en goeie vrienden hebben een uniek inzicht en perspectief op wie jij bent en wat je goed kan. Met deze oefening ga je die inzichten 'losweken'.

Tijdsinvestering: +/- 15 minuten

Doel: Stap 1. Zelfkennis opdoen

Stap 1. Vraag 3 mensen in je omgeving om jou te omschrijven in 5 steekwoorden. Luister goed naar wat mensen zeggen. Het is een vraag, geen discussie. Vraag: *"als je mij zou moeten omschrijven in 5 steekwoorden, welke woorden zou je dan gebruiken?"* Schrijf hieronder 5 woorden op per persoon. Totaal schrijf je dus $3 \times 5 = 15$ woorden op.

Stap 2. Probeer na te gaan of je jezelf herkent in de woorden waarmee de mensen in je omgeving jou hebben beschreven. Let vooral op terugkerende eigenschappen die meerdere mensen noemen en schrijf hieronder de drie steekwoorden op waarin je jezelf het beste herkent:

Als meerdere mensen in je omgeving jou bijvoorbeeld vertellen dat je goed kan luisteren, is dit een persoonlijke kwaliteit die jij bezit. Het leggen van dit soort linkjes zorgt ervoor dat je zelf ook gaat zien dat je een goede luisteraar bent, in plaats van dat alleen je omgeving het ziet. De feedback uit je omgeving en jouw reflectie hierop kunnen een goed beeld geven van je persoonlijke kwaliteiten en wat die persoonlijke kwaliteit voor jezelf inhoudt.

EINDE OEFENING

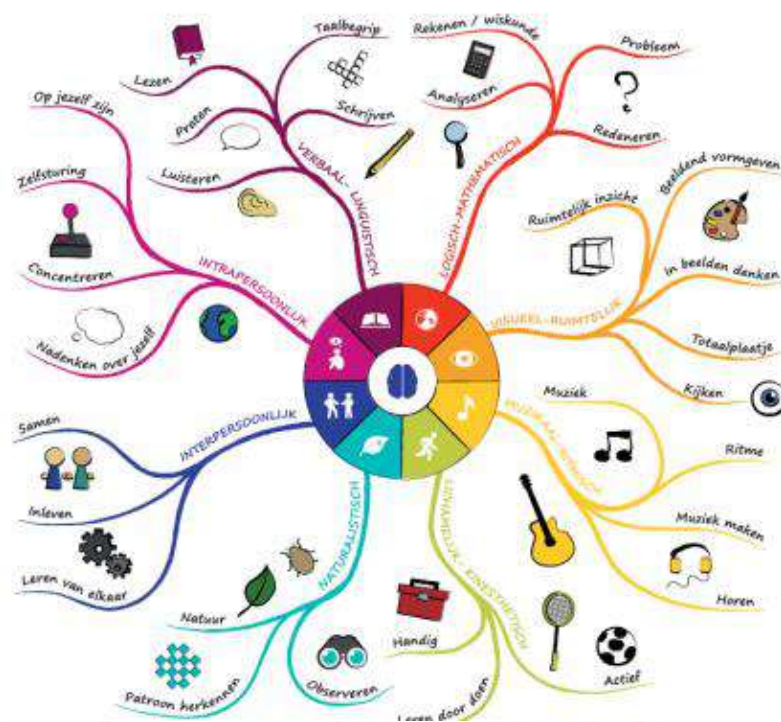

Strategie #4: Inzetten van zelfkennis modellen

Een zelfkennis model is een tijdelijke bril die je kan opzetten om jezelf te observeren. Vervolgens deel je jezelf in een bepaalde categorie. Er zijn tal van zelfkennismodellen die je kunnen helpen met je studiekeuze.

Neem bijvoorbeeld het model van meervoudige intelligenties van Howard Gardner. Hij deed onderzoek naar intelligentie en ontdekte dat je op maar liefst 8 verschillende manier slim kan zijn. Hij zei: *"Het gaat niet om de vraag: hoe slim ben je? Maar hoe ben je slim?"*

Als je de bril opzet van meervoudige intelligenties kan je jezelf indelen in jouw belangrijkste twee intelligenties en een nieuw inzicht krijgen in jezelf (zie figuur).

Kan je een patroon ontdekken?

Om een goed (en betrouwbaar) inzicht te krijgen in jezelf en jouw zelfkennis naar het volgende niveau te tillen, is het belangrijk om regelmatig even uit te zoomen. Je gaat dan op zoek naar de patronen in al jouw uitslagen, antwoorden en reflecties verdeeld over deze vier zelfkennis strategieën.

Als je bijvoorbeeld in de uitslag van een test ontdekt dat je graag de leiding neemt en in je omgeving hoor je dit ook van je ouders of goeie vrienden krijgt zo'n inzicht meer lading, meer dimensies. 'Verantwoordelijkheid nemen' of 'leiding geven' zegt dan echt iets over jou kwaliteiten.

Of je reflecteert op een werkervaring en je realiseert je dat je graag in teamverband werkt. Uit het model van de meervoudige intelligenties komt ook naar voren dat je 'Interpersoonlijk slim' bent en goed met mensen kan omgaan. 'Sociaal werk' of 'contact met mensen' is nu een terugkerende interesse die je kan inzetten voor je studiekeuze.

Als je uitzoomt en al je antwoorden hierboven terugleest, kan je dan een patroon ontdekken? Is er een eigenschap, een woord, een kwaliteit, voorkeur of neiging die je vaker hoort of leest? Houd deze in gedachte voor de volgende oefening. Hierin maken we de vertaalslag maken naar het opstellen van jouw criteria.

Oefening | Criteria opstellen o.b.v. Zelfkennis

Er zijn veel studies en er is ook veel informatie over studies beschikbaar. Als je online op zoek gaat, kan je daarom snel het overzicht kwijtraken. Zoeken naar studies brengt dan meer verwarring dan duidelijkheid. Om dit te voorkomen is het handig om een aantal filters, een aantal criteria op te stellen op basis van zelfkennis. Met criteria kan je beter het overzicht bewaren en eenvoudiger bepalen welke studies voor jou interessant zijn.

Tijdsinvestering: +/- 15 minuten

Doel: Criteria opstellen voor studiekeuze

Criteria zijn eigenlijk de dingen die jij terug wilt zien in een studie. Het zijn de wegwijzers die je zoektocht naar studies richting geven. Bij het opstellen van jouw criteria en het beantwoorden van deze vragen kun je bijvoorbeeld denken aan:

- Het niveau van de studie: Hbo/Wo/Mbo
- De inhoud van de studie; welke vakken, wat voor stof, waartoe word je opgeleid, wat zeggen huidige studenten over de inhoud van de studie?

- Onderwijsvormen; Hoe worden de vakken gegeven, welke werkvormen zijn er, is het veel individueel studeren of juist meer groepswork?
- Toekomstperspectief; wat zijn de kansen voor een baan na je studie, welke vervolgstudies zijn er, welke richtingen kun je daarna nog op, welke masters heeft de studie?
- Mogelijkheden voor studiehulp; hoe makkelijk kun je terecht bij de studiebegeleider, wat is de wachttijd voor de studentenpsychologen, (Op het hbo; hoe vaak kun je contact hebben met de begeleider van je klas?
- Sfeer studie; wat voor gevoel heb je wanneer je de online pagina of studiegids bekijkt, heb je gesproken met studenten of docenten van de opleiding en wat vind je daarvan, heb je het gevoel dat je persoonlijk wordt benaderd?
- Locatie; Waar wordt de opleiding gegeven, hoe staat het opleidingsinstituut aangeschreven, wat is de reisafstand? Is het een leuke studentenstad?

Enkele voorbeelden van inhoudelijke criteria:

- Ideeën/concepten uiteenzetten
- Delen van kennis/Lesgeven/Adviseren
- Creativiteit inzetten
- Eigen invulling/Brede opzet
- Inzetten van mensenkennis
- Tastbaar resultaat/Praktisch bezig zijn
- Goede baankansen/Toekomstperspectief
- Presenteren/Communicatie
- Onderhandelen/Verkopen
- Publieke functie/Maatschappelijk

- (Niet-)Commercieel
- Zorgen voor mensen
- Leiding/Aansturing geven

Enkele voorbeelden van persoonlijke criteria

- Mogelijkheden studiebegeleiding
- Aantal studenten / hoe massaal is de opleiding?
- Aantal contacturen per week
- Niveau (Hbo/Wo/Mbo)
- Het oordeel van huidige studenten
- Toelatingseisen
- Begeleiding bij functiebeperking (dyslexie, ADHD etc.)
- Bindend studieadvies
- Verhuizen ja/nee, reisafstand, woongelegenheid
- Mogelijkheden uitwisseling of stage in het buitenland

Beantwoord de volgende vragen en denk hierbij aan wat je inmiddels weet over wat je wilt, wie je bent en wat je kan:

Wat mag er voor mij echt niet ontbreken in mijn studie?

Welke verwachtingen heb ik van een studie?

Wat wil ik absoluut niet terugzien in een studie?

----- EINDE OEFENING -----

Gratis Studiekeuze Workshop

Bij dit adviesrapport hoort de gratis studiekeuze workshop:
‘Hoe je een Passende Studie kiest en een Verkeerde keuze voorkomt’ (online).

In deze workshop doorlopen we samen een volledig studiekeuzeproces en geef ik je extra tips en advies zodat je straks weet welke studie bij je past. Je kan je hier registreren:

Aanvullende bronnen en handige tools

Hieronder vind je een selectie van de beste bronnen en tools die horen bij stap 1. van het studiekeuzeproces. Dit kan je inzetten om meer zelfkennis op te bouwen voor je studiekeuze.

>> de 10 beste Gratis Studiekeuzetesten die wel iets opleveren (+ reflectielogboek)

>> Ontdek jouw persoonlijk profiel met de DISC test

>> 5 Prikkelende vragen om te ontdekken wat je echt belangrijk vindt

>> Wat zijn mijn sterke kanten?

>> Info over het zelfkennismodel: Meervoudige Intelligenties van Howard Gardner

Kies in 21 dagen een Passende Studie

Heb je moeite met het kiezen
van de juiste vervolgsopleiding?

In het online studiekeuzeprogramma
**'Passende Studiekeuze Stap voor
Stap'** bouwen we samen de 3 lagen
van jouw 'Studiekeuze Piramide'.

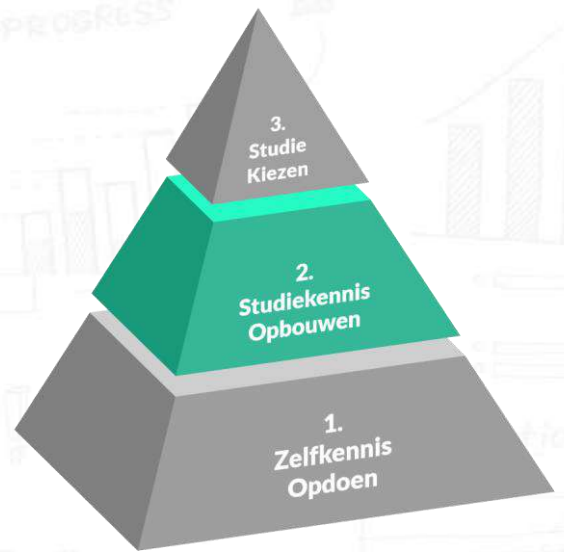
Je ontvangt o.a. jouw top-3 studies en
ontdekt in 21 dagen **welke studie
het beste bij je past** (en voorkomt
een verkeerde studiekeuze).

Stap 2. Hoe je studiekennis opbouwt

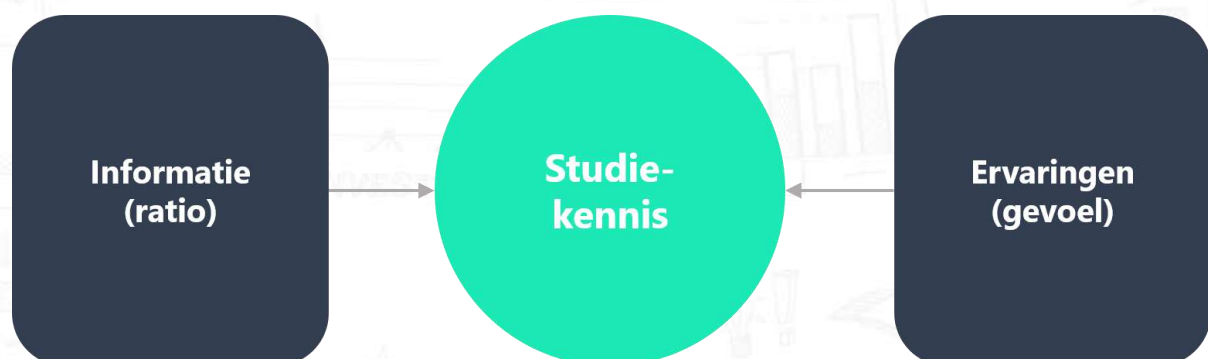
Zodra je een beter beeld hebt van wat je wilt en wat je kan, is het nu tijd om je blik naar buiten te richten en jouw studiekennis op te bouwen.

Dit is de tweede stap van het studiekeuzeproces. Je gaat nu gericht research doen naar studies. Aan het einde van stap 2. heb je je verdiept in de inhoud van een aantal interessante studies.

De 2 domeinen van studiekennis

Studiekennis splitsen we op in twee domeinen. Als je deze twee combineert, kan je een zo compleet en realistisch mogelijk beeld kan opbouwen van een studie. Studiekennis bestaat uit:

Domein #1: Informatie - Ratio

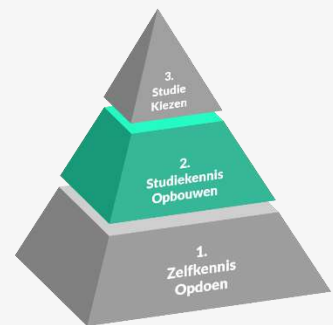
Dit is feitelijke informatie die je voornamelijk **online** kan vinden. Dit zijn de eigenschappen van een studie: de vakken in het eerste jaar, locaties, stage mogelijkheden, toekomstperspectief, baankansen, toelatingseisen etc.

Vraag die bij dit domein hoort: *wat kan je te weten komen over de studie?*

Oefening | De inhoud van studies achterhalen

Naast dat een studie bij je interesses past, is het ook belangrijk dat de studie haalbaar is. Daarom kan het goed zijn om die informatie uit een studiegids te halen. Een studiegids is eigenlijk een handige bron van informatie voor (aanstaande) studenten. In een studiegids van een studie vind je onder andere welke vakken je krijgt tijdens de studie, wat je allemaal moet doen om uiteindelijk je diploma te halen en welke onderwijsvormen je krijgt.

Tijdsinvestering: +/- 15 minuten

Doel: Stap 2. Studiekennis opbouwen

Stap 1. Zoek op internet de studiegidsen van studies die je op dit moment aanspreken (deze kan je aanvragen via de website). Kijk naar de vakken van het eerste jaar en research de inhoud.

Stap 2. Vul hieronder van elke studie de twee vakken in die je het leukst lijken.

Stap 3. Vul hieronder van elke studie ook de twee vakken in die je het moeilijkst of minst leuk lijken.

Oefening | Handige bronnen voor informatie

Er is veel informatie beschikbaar over studies en daarom helpt om een aantal bronnen te gebruiken waarvan je zeker weet dat deze goeie informatie bevatten over (de meeste) studies. Onderstaande bronnen helpen je om een goed beeld te krijgen van studies.

Ga naar: www.studiekeuze123.nl

Studiekeuze123.nl is de grootste onafhankelijke website met informatie over studies. Een groot pluspunt is dat je studies kunt vergelijken. Je kun bijvoorbeeld de studie Psychologie vergelijken om de verschillen te zien tussen opleidingsinstellingen.

Je kunt ook verschillende studies vergelijken, van verschillende niveaus of richtingen. Dit ziet er zo uit:

	Psychologie	Facility Management	Bedrijfskunde
	 Universiteit Leiden WO Bachelor Leiden	 De Haagse Hogeschool HBO Bachelor Den Haag	 Hogeschool Rotterdam HBO Bachelor Rotterdam
Nationale Studenten Enquête			
Studenttevredenheid	4.0 ★★★★★	3.9 ★★★★★	3.5 ★★★★★
Sfeer	4.1 ★★★★★	4.2 ★★★★★	3.7 ★★★★★
Docenten	3.6 ★★★★★	3.6 ★★★★★	3.3 ★★★★★
Inhoud	3.8 ★★★★★	3.6 ★★★★★	3.4 ★★★★★
+ Meer			
Algemeen			
Aantal studenten 1e jaar	530	167	344
Contacttijd 1e jaar	6-12 uur	18-24 uur	12-18 uur
Bindend studieadvies	45	50	48
Numerus fixus	Ja	Nee	Nee
Bekostiging	Overheid	Overheid	Overheid
+ Meer			
Studieverloop			
Doorstroom naar 2e jaar	82%	59%	53%

Kies twee of drie studies en vergelijk deze en onderzoek wat de verschillen zijn. Denk aan contacttijd, wat het bindend studieadvies is, hoeveel procent van de eerstejaars doorstromen naar het tweede jaar etc. Op deze manier kun je eenvoudig een goed beeld krijgen van studies en hoe deze onderling verschillen. De website heeft ook een handige checklist voor je studiekeuze, zie

<https://www.studiekeuze123.nl/checklist>

En op de pagina **<https://www.studiekeuze123.nl/wat-ga-jij-kiezen>** vind je een wegwijzer op basis van jouw situatie. Je vindt zo heel veel informatie over je studiekeuze.

De website heeft verder goeie tips over op kamers gaan, kiezen in corona tijden en een kalender voor open dagen.

Hbo - Ga naar: <https://www.hbostart.nl/>

Bovenaan is een handige balk met sectoren, zoals Techniek, Economie/Bedrijf en Taal/Communicatie. Per sector vind je veel handige informatie. Stel je wilt iets studeren met economie en commercie. Dan klik je op Economie/Bedrijf en zie je dit:

Cultuur / Kunst	Gezondheid	Onderwijs	Recht / Bestuur	Taal / Communicatie
Economie / Bedrijf	Aarde / Milieu	Gedrag / Maatschappij	Informatica / Exact	Techniek

HBO opleidingen Economie en Bedrijf

UITGEBREID DOOR Google

[Home, hbo opleidingen, open dagen, beroepskeuzetest](#)

ECONOMIE EN BEDRIJF

Alle (commercieel) economen, managers, zelfstandig ondernemers in spé kiezen voor hbo opleiding met een economische ondergrond. Daarnaast kun je kiezen voor specialistische opleidingen op het gebied van gastvrijheid, financiën of techniek. Benieuwd welke economische studies er zijn? Of ben je nieuwsgierig naar welke hogescholen er allemaal economische opleidingen aanbieden? Lees dan snel verder!

Economische opleidingen

Lonk de Nederlandse financiële wereld of trekt de internationale business aan jou? Het maakt niet uit, want met een economische hbo-diploma heb je een goed vertrekpunt. De mogelijkheden zijn divers... Bijvoorbeeld Accountancy, Bedrijfsadministratie of Finance & Control als je geïnteresseerd bent in financiën. Als jij precies weet hoe je producten of diensten in de markt moet zetten, kies dan voor Commerciële Economie of Ondernemerschap & Retail Management. En wat dacht je van International Business (Management) of Tourism Management wanneer een internationale leven voor jou het einde is? Of misschien is het jouw uitdaging om op basis van excellente service je gasten in het zonnetje te zetten. In dat geval kun je de Hotelschool of Facility Management overwegen.

Maar er is veel meer mogelijk binnen de richting Economie en Bedrijf....

- ▶ [HBO Accountancy](#): Als accountant kun je moeilijke financiële informatie begrijpelijk overbrengen.
- ▶ [HBO Commerciële Economie](#): Leer tijdens deze opleiding de kneepjes van het (online) marketingvak.
- ▶ [HBO E-commerce Marketing Sales](#): Als commercieel econoom ken je de behoeftes van consumenten.
- ▶ [HBO Facility Management](#): Als facility manager let je op gebouwen, catering, huisvesting en schoonmaak.
- ▶ [HBO Finance & Control](#): Als bedrijfseconoom analyseer je financiële processen en geef je advies.
- ▶ [HBO Finance, Tax and Advice](#): Als financieel dienstverlener moet je financieel inzicht hebben.
- ▶ [Hogere Managementopleiding voor de Mobiliteitsbranche](#): Leer klanten adviseren en relaties op te bouwen.
- ▶ [HBO Hotel & Eventmanagement](#): Kun jij een waanzinnig horecaconcept lanceren?
- ▶ [HBO Hotel Management](#): Als 'hotello' wil je dat jouw gasten het middelpunt zijn.
- ▶ [HBO Internationaal Toeristisch Management](#): Jij kent daar de mooiste plekken.
- ▶ [HBO International Business](#): Als afgestudeerde beoog je een carrière in het internationale bedrijfsleven.

Open dagen hbo opleidingen

29-08-2020 [Hogeschool NCOI - HBO-opleidingen voor weekend Nederland](#)
Kom naar de Open Dag op 29 augustus in Utrecht! Wilt u kennis maken met onze opleidingen en wilt u de volgende stap in uw carrière bespreken met een van onze opleidingsadviseurs? Meld u dan gratis aan voor onze Open Dag!

29-08-2020 [Hogeschool Dirksen - studeer bij de specialist](#)
Start 8 september met een hbo deeltijdstudie in de technische ICT. Al tijdens je studie leer je nieuwe kennis te vertalen naar praktijkgerichte oplossingen binnen je organisatie. Schrijf je in voor een vrijblijvende intake via www.dirksen.nl/intake.

30-08-2020 [Hogeschool Tio](#)
Meer weten over Hogeschool Tio? Kom (online) langs en we vertellen je alles over onze hbo- en mbo-opleidingen op het gebied van hospitality, toerisme en business. Kijk voor meer informatie op www.tio.nl/opendagen.

31-08-2020 [EuroCollege Hogeschool](#)
Meld je aan voor een open dag! We vertellen je alles over onze hbo- en mbo-opleidingen op het gebied van ondernemerschap, business hotel, event en toerisme. Kijk voor meer informatie op www.eurocollege.nl

Je ziet direct een lijst met mogelijke opleidingen en een overzicht van alle open dagen in deze richting. Vervolgens kun je ook nog op de links van de opleidingen klikken om meer informatie te krijgen over de opleiding. Bijvoorbeeld voor Commerciële Economie:

HBO COMMERCIELE ECONOMIE

Hoe goed of mooi een product ook is, als het niet verkocht wordt dan is de verkoper niet blij! Waarom zou een consument precies dat ene product willen hebben? En waarom is het verschil tussen 'gratis' en 1 cent groter dan tussen 1 cent en 99 cent? Ieder ander kan dit moeilijk voorstellen, maar een commerciële econoom weet meteen waarom. Wat kun jij doen om de consument te verleiden om juist jouw product te kopen?

Wat kun je worden met de hbo-opleiding Commerciële Economie?

Een hbo-opleiding Commerciële Economie leidt jou op voor een carrière op managementniveau in de dynamische wereld van de marketing. Denk daarbij aan baan in de verkoop, reclame of, vanzelfsprekend, marketing. In welke rol jij uiteindelijk terecht komt, jij bent iemand die de trends van morgen weet te vertalen naar de producten of diensten van vandaag. Daarmee kom je tegemoet aan de wensen van de consument.

Afgestudeerden van een Commerciële Economie studie zijn breed inzetbaar in zowel profit als non-profit functies. Wat dacht je van een baan als product manager, medewerker verkoop, hoofd inkoop, sales manager, accountmanager, marktonderzoeker, commercieel adviseur of PR medewerker? En misschien wil jij uiteindelijk wel je eigen business opzetten als zelfstandig ondernemer.

Waar kun je deze hbo opleiding vinden?

- ▶ [EuroCollege Hogeschool](#)
- ▶ [Hogeschool Tio](#)
- ▶ [LOI Hogeschool](#)
- ▶ [Hogeschool NTI](#)
- ▶ [NHL Stenden Hogeschool](#)
- ▶ [Hogeschool NCOI - HBO-opleidingen voor werkend Nederland](#)
- ▶ [Hogeschool Windesheim](#)
- ▶ [Avans Hogeschool](#)
- ▶ [Zuyd Hogeschool](#)
- ▶ [De Haagse Hogeschool](#)
- ▶ [HAN | Hogeschool van Arnhem en Nijmegen](#)
- ▶ [Fontys Hogescholen in Zuid-Nederland](#)
- ▶ [HZ University of Applied Sciences](#)

Welke vakken krijg je tijdens een bachelor opleiding Commerciële Economie?

Dankzij hbo Commerciële Economie leer je wat de (koop-) behoeftes van consumenten zijn en hoe je daarop kunt inspelen. Als commercieel econoom in spe krijg je een goede theoretische basis met vakken als productontwikkeling, consumentengedrag, marketing, sales, communicatie en bedrijfsorganisatie als ook

← Terug naar [Economie en Bedrijf](#)

▼ Opleidingen Economie en Bedrijf

Studieniveau: hbo bachelor

Isat-code: 34402

Duur opleiding: 4 jaar

Numerus-fixus opleiding: nee

Collegegeld 2020-2021: € 1.071,- in eerste jaar, daarna € 2.143,- (publieke hogescholen, voltijd studie)

ETCS punten: 240 (+/- 1.680 uur studeren)

Titel na opleiding: Bachelor of Science

Ook in deeltijd of duaal: ja

▼ Profiel kiezen en toelating

▼ Numerus fixus Commerciële Economie

Universitaire opleidingen

▶ [WO Economie](#)

Masteropleidingen HBO Commerciële Economie

▶ [Master HBO Economie](#)

▼ Studiefinanciering aanvragen

Je kunt direct lezen wat je kunt worden, waar je de opleiding kunt volgen, welke vakken je krijgt tijdens de opleiding en wat voor vaardigheden handig zijn om de opleiding succesvol te volgen. Probeer dit eens uit voor twee studies binnen twee verschillende sectoren.

Mbo? Ga naar: <https://www.mbostart.nl/>

Universiteit? Ga naar: <https://www.universiteitstart.nl/>

Domein #2: Ervaringen – Gevoel

Dit is gevoelsinformatie die je voornamelijk **offline** kan vinden. Dit is de algehele indruk die je hebt opgedaan van een specifieke studie: de gesprekken met studenten en docenten, de sfeer op een open dag, de ervaring die je hebt opgedaan op een meeloopdag.

Vraag die bij dit domein hoort: *wat kan je ervaren van deze studie?*

Oefening | Open dag bezoeken

Een open dag bezoeken kan erg nuttig zijn, maar ook overweldigend. Deze oefening helpt je om overzicht te bewaren zodat je je goed kunt focussen op de grote hoeveelheid informatie en indrukken tijdens een open dag.

Vóór de open dag

Met welk doel ga je naar de open dag?

Zijn er studies waar je specifiek bij wilt kijken? Zo ja, waarom?

Tip! Bekijk het programma van de open dag en probeer alvast vooruit te plannen welke voorlichtingsactiviteiten je gaat bezoeken.

Tijdens de open dag

Waarom stoppen studenten met de studie? Wat zijn hun motivaties?

Wat voor beroepen/functies bekleden afgestudeerde studenten?

Tip! Maak notities. Zo kun je achteraf een stuk beter terughalen welke indrukken je tijdens een open dag hebt opgedaan. Denk aan belangrijke informatie uit een gesprek met een docent, ervaringen van studenten of specifieke informatie over de studie die je in een presentatie te horen krijgt.

----- EINDE OEFENING -----

Gebruik je hoofd én je hart

Het is belangrijk dat je de juiste verwachtingen hebt over de inhoud, studielast en de toekomstmogelijkheden van een studie. Als je de juiste studie wilt kiezen en een verkeerde keuze wilt voorkomen, heb je deze beiden domeinen van studiekennis nodig; informatie en ervaringen.

Als je bezig bent met je studiekeuze, verdeel dan ratio en gevoel. Gebruik je hoofd en je hart om de juiste studie te kiezen.

Gratis Studiekeuze Workshop

Bij dit adviesrapport hoort de gratis studiekeuze workshop: **‘Hoe je een Passende Studie kiest en een Verkeerde keuze voorkomt’** (online).

In deze workshop doorlopen we samen een volledig studiekeuzeproces en geef ik je extra tips en advies zodat je straks weet welke studie bij je past. Je kan je hier registreren:

Aanvullende Bronnen & Handige Tools

Hieronder vind je een selectie van de beste bronnen en tools die horen bij stap 2. van het studiekeuzeproces. Dit kan je inzetten om meer studiekennis op te bouwen.

>> [De 3 beste vragen die je MOET stellen op een open dag](#)

>> [Welke studies zijn er? Hoe je snel overzicht creëert in het grote aanbod](#)

>> [Dit is de beste voorbereiding voor een open dag](#)

>> [Download de 'Open Dag Veldgids \(pdf\)](#)

>> [De 11 belangrijkste verschillen tussen Hbo en Wo](#)

>> [Kiezeninquarantaine.nl](#)

>> [Vraaghetdestudent.nl](#)

>> [Overzicht mogelijkheden - Online proefstuderen](#)

>> [Qompas.nl](#)

>> [Kiesmbo.nl](#)

Kies in 21 dagen een Passende Studie

Heb je moeite met het kiezen
van de juiste vervolgsopleiding?

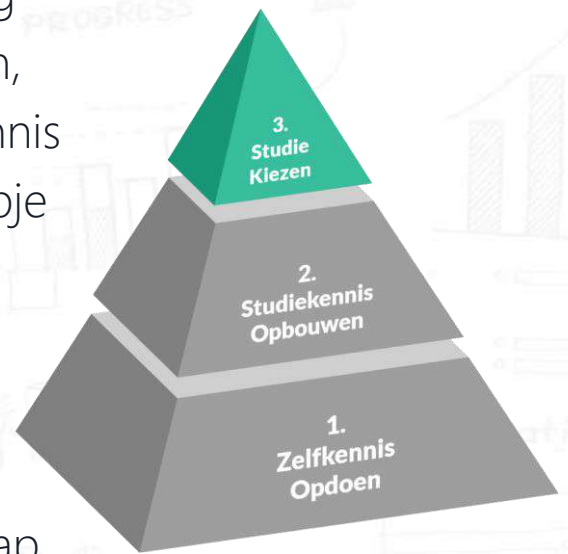
In het online studiekeuzeprogramma
**'Passende Studiekeuze Stap voor
Stap'** bouwen we samen de 3 lagen
van jouw 'Studiekeuze Piramide'.

Je ontvangt o.a. jouw top-3 studies en
ontdekt in 21 dagen **welke studie
het beste bij je past** (en voorkomt
een verkeerde studiekeuze).

Stap 3. Hoe je de juiste studie kiest

Als het fundament en de tweede laag van jouw piramide stevig genoeg zijn, als je genoeg zelfkennis en studiekennis hebt opgebouwd, kunnen we het topje van de piramide er opzetten.

Dit is de laatste fase van jouw studiekeuzeproces en hier komen alle inzichten samen. Tijdens deze stap kies je definitief voor één studie en onderbouw je je studiekeuze met zelfkennis én studiekennis.

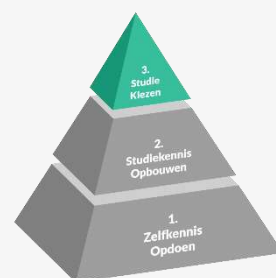
Je bouwt de piramide van onder naar boven en als je bij deze stap bent aangekomen heb je dus nieuwe inzichten opgedaan over jezelf (zelfkennis) en informatie en indrukken verzameld over studies (studiekennis). Hier breng je jouw zelfkennis en studiekennis samen. Hier maak je inzichtelijk waarom een studie wel/niet bij je past.

Er zijn tijdens deze fase van je studiekeuze waarschijnlijk twee, drie of misschien zelfs vier studies overgebleven die je interessant lijken. Nu ga je aan de slag met jouw twijfels, afwegingen en het maken van de keuze zelf.

Oefening | De Studiekeuze Matrix

Om inzicht te krijgen welke studie het beste bij je past, helpt het om terug te gaan naar de criteria die je eerder hebt opgesteld in de oefening 'Criteria Opstellen tijdens stap 1. In deze oefening vertaal je jouw opgestelde criteria naar een 'Studiekeuze Matrix'. Hiermee krijg je inzicht hoe de studies die je overweegt, scoren op de criteria die voor jou belangrijk zijn.

Tijdsinvestering: +/- 15 minuten

Doel: Stap 3. Studiekeuze maken

Voorbeeld #1: Stel, je onderzoekt de studie European Studies. Je hebt een criterium, namelijk "Overbrengen van ideeën / delen van kennis". Dan zou je als pluspunt vinden dat de studie veel gaat over beleid en ook om adviseren. Als minpunt zou je kunnen vinden dat de studie wel erg bestuurlijk is.

Voorbeeld #2: Stel, je onderzoekt de studie Bedrijfskunde. Je hebt een criterium opgesteld, namelijk "Inzetten van mensenkennis" en "Niet commercieel". Dan zou je als pluspunt kunnen vinden dat de studie gaat over bedrijfsprocessen en management, waarbij mensenkennis van groot belang is. Als minpunt zou je kunnen vinden dat de studie veel gaat om marketing en de vakken vaak commercieel ingesteld zijn.

De Studiekeuze Matrix ziet er dan als volgt uit:

Studie/ Criteria	Bedrijfskunde	European Studies	Bouwkunde
Overbrengen ideeën	+	++	-
Inzetten mensenkennis	+	+	-
Niet commercieel	-	+	+

Vul hieronder jouw 'Studiekeuze Matrix in voor de studies waar je nu tussen twijfelt.

Studie/ Criteria			

Bonustips! Focus niet op maar één criterium maar probeer alle criteria te overzien die je hebt opgesteld. Maak de criteria zo concreet mogelijk. Niet: brede studie, maar: meerdere disciplines / vakrichtingen.

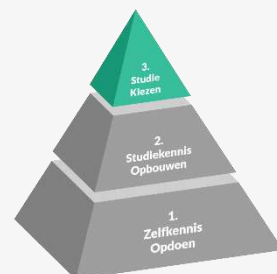
----- EINDE OEFENING -----

Oefening | Hoe je om kan gaan met twijfel

In de laatste fase van je studiekeuze ontstaat normale twijfel over je definitieve studiekeuze. Twijfel is een onderdeel van het studiekeuze-proces en het toont vooral aan dat het belangrijk voor je is. Pas er voor op dat twijfel niet omslaat in besluiteloosheid. Als je merkt dat je blijft twijfelen en niet verder komt, kan onderstaande oefening je helpen.

Tijdsinvestering: +/- 10 minuten

Doel: Stap 3. Studiekeuze maken

In de medische wereld wordt gezegd: “de diagnose is het halve medicijn”. Zodra je weet waar je twijfels vandaan komen en letterlijk op papier hebt staan waar je nu precies over twijfelt, kan je er gerichter mee aan de slag en verliest de twijfel aan kracht.

Schrijf hieronder daarom je twijfels helemaal uit en geef antwoord op de volgende vragen:

Waar zit nu je grootste twijfel?

Als je nadenkt over het maken van een studiekeuze, wat zijn dan de gedachten die vooral door je hoofd gaan?

Stel je gaat je inschrijven voor de studie, wat gebeurt er dan? Waar ben je bang voor?

Het kan ook helpen om in je directe omgeving in gesprek te gaan met je ouders of een goede vriend(in) en je antwoorden hierboven onder woorden te brengen. Je kan zo een fris perspectief van buitenaf krijgen en samen de twijfels over je studiekeuze ontleden.

Wat adviseren anderen? (vrienden/ouders/familie)

----- EINDE OEFENING -----

De 4 randvoorwaarden van de juiste studiekeuze

Je hebt tijdens deze laatste stap van het studiekeuzeproces alle afwegingen op een rijtje gezet. Jouw studiekeuze-piramide staat en als je hier bent aangekomen, heb je waarschijnlijk een duidelijke voorkeur voor een studie.

We sluiten af met **de vier randvoorwaarden** van een passende studiekeuze. Dit is ook de checklist om een verkeerde keuze te voorkomen. Kan jij ze alle vier aanvinken?

Mijn studiekeuze is gebaseerd op **zelfkennis**.

Mijn studiekeuze is gebaseerd op relevante en betrouwbare **informatie**.

Mijn studiekeuze is onderbouwd met **persoonlijke ervaringen**.

Mijn studiekeuze maak ik met **overtuiging & enthousiasme**.

Aanvullende bronnen en handige tools

Hieronder vind je een selectie van de beste bronnen en tools die horen bij stap 3. van het studiekeuzeproces. Dit kan je inzetten om een definitieve studiekeuze te maken.

[>> Hoe leg ik de link tussen mezelf en een leuke studie?](#)

[>> Hoe ga je om met twijfel over je studiekeuze? – 6 strategieën](#)

[>> Aanhoudende twijfel over je studiekeuze? “Het komt allemaal goed”](#)

[>> Inschrijven voor je studie: de ultieme 12-stappen inschrijfchecklist](#)

Gratis Studiekeuze Workshop

Bij dit adviesrapport hoort de gratis studiekeuze workshop: **‘Hoe je een Passende Studie kiest en een Verkeerde keuze voorkomt’** (online).

In deze workshop doorlopen we samen een volledig studiekeuzeproces en geef ik je extra tips en advies zodat je straks weet welke studie bij je past. Je kan je hier registreren:

Hoe andere jongeren een studie kiezen

Het volgen van een studiekeuzeproces, de 3-stappen studiekeuzepiramide. Het klinkt goed op papier, maar hoe werkt het in de praktijk? Hoe maken andere jongeren de juiste studiekeuze? Hoe pakken zij het aan?

Jongeren die al een studiekeuze hebben gemaakt, kunnen je goeie inzichten geven en inspireren om zelf de juiste studie te kiezen. Je ziet in deze verhalen ook het studiekeuzeproces 'in actie' zodat deze meer tot leven komt. Hieronder vind je daarom de studiekeuze ervaringen van een aantal jongeren die je voor zijn gegaan:

De Studiekeuze van...Anne: "Ik heb nooit geweten wat ik wil worden."

Anne ging pas in januari van 5 havo nadenken over haar studiekeuze. Ze maakte een aantal studiekeuzetesten en koos na een open dag voor Diermanagement in Leeuwarden. Ze heeft het nog steeds erg naar haar zin en vertelt hoe ze in haar examenjaar ontdekte welke studie bij haar past.

[Lees hier het hele verhaal van Anne >>](#)

De Studiekeuze van...Niels: “Je kan beter een jaar wachten en dan een goede studiekeuze maken.”

Niels had in z'n examenjaar Vwo best wel moeite met zijn studiekeuze maar heeft uiteindelijk een leuke, passende studie gevonden. Hij vertelt hij over z'n studiekeuzeproces, de twijfels en over 'zijn' studie rechtsgeleerdheid.

[Lees hier het hele verhaal van Niels >>](#)

De Studiekeuze van...Daan: “Maak geen studiekeuze omdat je denkt dat het moet.”

Daan vond geen enkele studie echt bij hem passen totdat hij een open dag bezocht. Hij vertelt over zijn lastige zoektocht naar een passende studie en geeft hij een advies aan andere jongeren die vastlopen met hun studiekeuze.

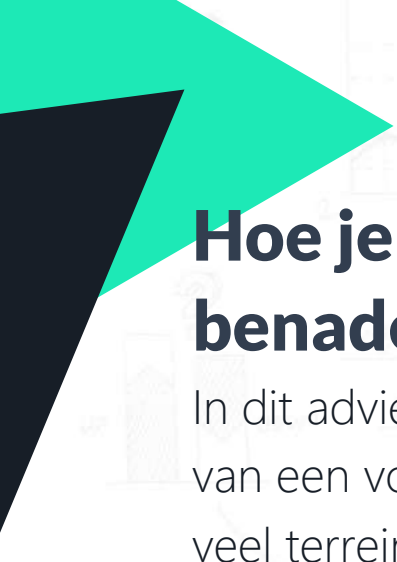
[Lees hier het hele verhaal van Daan >>](#)

De Studiekeuze van...Karlijn: “Na lang twijfelen, studeer ik nu International Business.”

Karlijn besloot na het vmbo om nog twee jaar havo te doen zodat ze meer tijd had om te ontdekken welke studie bij haar paste. Een studiekeuze maken was voor haar best wel een 'dingetje'. Ze vertelt hoe ze het heeft aangepakt.

[Lees hier het hele verhaal van Karlijn >>](#)

Hoe je je studiekeuze het beste kan benaderen

In dit adviesrapport hebben we in vogelvlucht de 3 stappen van een volledig studiekeuzeproces doorlopen en samen veel terrein verkend.

We hebben geleerd dat jouw studiekeuze begint met zelfkennis opbouwen en beter inzicht krijgen in jouw interesses, voorkeuren en kwaliteiten. Als je die basis hebt gelegd, kan je je blik naar buiten richten en gericht studiekennis gaan opbouwen. Zodra je beter weet wat je wilt en je hebt een goed overzicht van de mogelijkheden, breng je alle inzichten samen en kan je toewerken naar een definitieve studiekeuze.

Als je de 3 lagen van de 'Studiekeuze Piramide' op de juiste manier bouwt en energie en tijd stopt in het studiekeuzeproces is het onvermijdelijke resultaat een passende studiekeuze. Omdat je alle stappen zorgvuldig hebt doorlopen, voorkom je tegelijkertijd dat je een verkeerde keuze maakt.

Ik wil je achterlaten met drie krachtige 'Studiekeuze Mindsets'. Dit zijn specifieke overtuigingen om je studiekeuze te benaderen zodat je straks eenvoudiger de juiste beslissing kan maken over je toekomst.

Mindset #1. Ik ben 100% verantwoordelijk voor mijn toekomst

Er komt (helaas) niemand opdagen die jouw studiekeuze voor je kan maken en jouw toekomst kan bepalen. Jij bent 100% verantwoordelijk voor jouw studiekeuze en het vormgeven van je toekomst.

De mate waarin je verantwoordelijkheid neemt, heeft een belangrijke invloed op de uitkomst van je studiekeuze. Verantwoordelijkheid nemen, betekent niet dat je het alleen hoeft te doen. Je ouders, vrienden, mentor en decaan kunnen je natuurlijk ondersteunen en adviseren.

Mindset #2. Een studiekeuze is 'slechts' de eerste beslissing in de reeks van beslissingen over mijn toekomst

Als je je studiekeuze als dé belangrijkste beslissing ziet in je werkende leven, ontstaat er veel druk en stress om de 'perfecte studie' te vinden. Die perfecte studie bestaat niet en dat zorgt voor allerlei onrealistische verwachtingen en extra druk op jouw studiekeuze.

De realiteit is dat jouw studiekeuze geen allesbepalende keuze is waarmee je jezelf voor de aankomende 40 jaar vastlegt. Jouw studiekeuze geeft richting en is 'slechts' het startpunt van jouw carrière. Daarna kies je bijvoorbeeld nog een minor, een eindstage, een eerste baan, een

vervolgopleiding, een cursus etc. Het is bijvoorbeeld een bekend gegeven dat ongeveer 40% van de mensen met een hbo-diploma na 10 jaar iets heel anders doen dan waarvoor ze in eerste instantie zijn opgeleid.

Je hoeft niet perfect te kiezen voor de rest van je leven. Kies goed genoeg voor de aankomende vier jaar.

Mindset #3. Waar ik nu sta is neutraal en oké. Ik accepteer waar ik nu sta met mijn studiekeuze.

Als je al wat langer bezig bent met je studiekeuze en het lukt maar niet om duidelijkheid te krijgen, kunnen er allerlei extra twijfels en frustraties bijkomen die negatieve impact hebben op het studiekeuzeproces.

De eerste stap naar vooruitgang is om te accepteren waar je nu staat met je studiekeuze. Waar je nu staat is de plek waar je nu staat.

Als je verantwoordelijkheid neemt voor je eigen toekomst, de impact van je studiekeuze kan relativeren en oké kan zijn met je huidige situatie, maak je de weg vrij voor de juiste studiekeuze. Met de juiste benadering, de juiste houding ten opzichte van je studiekeuze is het eenvoudiger om goed te kiezen.

Kies in 21 dagen een Passende Studie

Heb je moeite met het kiezen
van de juiste vervolgsopleiding?

In het online studiekeuzeprogramma
**'Passende Studiekeuze Stap voor
Stap'** bouwen we samen de 3 lagen
van jouw 'Studiekeuze Piramide'.

Je ontvangt o.a. jouw top-3 studies en
ontdekt in 21 dagen **welke studie
het beste bij je past** (en voorkomt
een verkeerde studiekeuze).

Tussenjaar nemen?

Als het maar niet lukt om een leuke studie te kiezen of je hebt gewoon behoefte aan een jaartje rust, is het goed om ook een tussenjaar te overwegen na het behalen van je diploma.

Ben je jonger dan 18? **[Check dan eerst hier of je een tussenjaar mag nemen](#)**

Om het maximale uit je tussenjaar te halen, raad ik je aan om van te voren alvast een globale planning te maken. Als je naar school gaat, volg je een rooster en wordt het meeste voor je georganiseerd. In je tussenjaar ben je helemaal zelf verantwoordelijk voor de invulling van je tijd.

>> 7-stappenplan voor het invullen van je epische tussenjaar na het examenjaar

Een tussenjaar kan ook 'alleen' aanvoelen. De meeste van je oud klasgenoten zijn wel aan een studie begonnen en iedereen heeft z'n drukke, dagelijkse bestaan. Het is dan prettig als je mensen kan ontmoeten die in hetzelfde schuitje zitten en ook een tussenjaar hebben.

>> Bekijk hier de mogelijkheden om je tussenjaar waardevol in te vullen